

ČRNOmaBELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

POMEN I. KONGRESA ENOTNIH SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Globlji pomen I. kongresa Enotnih sindikatov Jugoslavije nam bo postal jasnejši, če si bomo predočili slavno tradicijo sindikatov v zgodovini delavskega gibanja pri nas in kaj pomenijo sindikati dandanes, ko so najmočnejša množična organizacija vodilnega — delavskega — razreda v naši ljudski državi.

Tudi v programu KPJ je naglašeno, da je sindikalno gibanje odigralo velikansko zgodovinsko vlogo, ker so bili v njem organizirani delavci za borbo proti izkoriščevalcem in ker so sindikati poglobljali revolucionarno razredno zavestnost delavstva. Ko so se leta 1919 združile najboljše sile delavskega gibanja v novi Komunistični partiji Jugoslavije, je to moralo močno vplivati tudi na sindikalno gibanje, ki je začelo dobivati izrazit značaj razredno organiziranega delavstva. V tistih letih se je začelo prizadevanje, da bi dosegli enotno sindikalno gibanje v vsej državi. Leta 1919 je bil v Beogradu kongres, da bi ustanovili enotno sindikalno organizacijo. Udeležili se ga niso samo slovenski zastopniki, ki so jadrali v socialno-demokratskih vodah. Na kongresu je bil ustanovljen Centralni delavski sindikalni svet Jugoslavije, ki je potem do obznanja leta 1920 vodil sindikalno gibanje v državi.

Čprav Centralni sindikalni svet ni mogel uresničiti vseh sklepov, ki so jih sprejeli na kongresu, je vendar v kratki dobi dosegel velike uspehe. Deloval je le v letih 1919—1920. Združilo se je okrog 300.000 sindikalnih članov. Nikdar prej in ne pozneje do osvoboditve ni bilo toliko organiziranih sindikalnih članov. V tistem času je bilo več velikih stavk. Največja je bila splošna stavka, ki je trajala dva dni, 21. in 22. junija leta 1919 kot protest proti poskusu intervencije v tedanji sovjetski Madžarski. Aprila 1920, je bila splošna železničarska stavka, ko je stavkalo 70.000 prometnih delavcev in nameščencev. Stavka je trajala 16 dni. Policija in vojska sta stavko v krvi zadušili. Tedaj so tudi padle žrtve na Zaloški cesti (26. aprila).

Z zakonom o zaščiti države leta 1921 je bilo hkrati s prepovedjo KPJ prepovedano tudi razredno sindikalno gibanje.

Do ustanovitve enotne sindikalne organizacije je lahko prišlo šele po osvoboditvi. Enotni sindikati so bili ustanovljeni leta 1945. Sindikalne organizacije so sicer začeli ustanavljati že po osvoboditvi Beograda; naša sindikalna organizacija kot članica Svetovne sindikalne zveze je pa bila ustanovljena ob osvoboditvi. Prva svetovna sindikalna konferenca je bila sklicana že januarja 1945 v Londonu, ko je še besnela vojna skoraj na vseh celinah. Nova mednarodna sindikalna organizacija — Svetovna sindikalna

zveza — je bila ustanovljena na kongresu v Parizu oktobra leta 1945. Na londonskem kongresu je Jugoslavijo zastopal glavni odbor Enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Jugoslavije. Jugoslovanska sindikalna organizacija je tedaj štela že 662.000 članov in je imela 5 delegate.

Dandanes imajo sindikati v naši državi najpomembnejšo vlogo pri graditvi socializma in mobilizaciji delovnih ljudi. Tovariš Kardelj je dejal na V. kongresu KPJ:

»Sindikati so neposredni organizator borbe delavskega razreda za povečanje proizvodnje, za dvig storilnosti, za razvijanje proizvodnih sil in za čim pravilnejše uresničevanje politike Partije v gospodarskoorganizacijskih vprašanjih.« Potem pa govori o nalogah sindikatov: »Ko se naši sindikati borijo za čim boljše izpolnjevanje proizvodnih nalog, za čim večje uspehe v gospodarstvu, za čim pravilnejše uresničevanje politike Partije in državnega vodstva v proizvodnji ter gospodarstvu sploh, ne smejo pozabljati predvsem dveh nalog: 1. da je treba nenehno politično pojasnjevati naloge, ki se zastavljajo delavskemu razredu v zvezi s proizvodnjo, in razlagati tesne zveze med naglim tempom naše socialistične graditve in individualnimi interesi naših delavcev ter drugega delovnega ljudstva glede izboljšanja delovnih pogojev; 2. dolžnosti, da se morajo boriti proti birokraciji v gospodarskih in upravnih organih pri reševanju tistih vprašanj, ki zadevajo življenjske pogoje delavskih množic ter si zato prizadevajo storiti vse, kar je v sedanjih razmerah mogoče. Delavci morajo v vsakdanji praksi čutiti, da njihova sindikalna organizacija skrbi zanje. Sindikalna organizacija mora tudi sama razvijati iniciativnost glede organizacijskih ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih množic.«

Vse to seveda velja tudi za našo sindikalno podružnico. Kakor morajo vse sindikalne podružnice prevzemati in izpolnjevati popolnoma konkretne splošne naloge, tako jih moramo tudi mi. Razen splošnih nalog pa imamo seveda še celo vrsto posebnih. V zvezi s I. kongresom ESJ, ki bo obračun o vsem sindikalnem delu v novi Jugoslaviji, moramo tudi mi dokazati s svojim delom, da se zavedamo pomena kongresa kakor tudi stalnih sindikalnih nalog. Naša podružnica je stremela in še stremi, da bi bila prva v grafični stroki v vsej državi. Tega na žalost doslej še nismo dosegli. Vsekakor pa bomo najlepše proslavili I. kongres ESJ, ki se začne 24. t. m., če bomo imeli ta smoter stalno pred očmi ter si dan za dnem zavestno prizadevali — postati prva sindikalna podružnica grafične stroke v državi.

Naša udarnika

Nedavno sta bila proglašena za udarnika Fr. Poženel in Fr. Snoj. Oba sta tri mesece presegala normo.

POŽENEL FRANC

Strojni stavec Franc Poženel je bil zdaj že četrtič proglašen za udarnika. V zadnjih treh mesecih je presegal normo povprečno za 32 %.

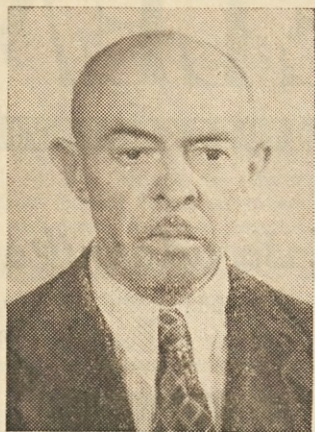
SNOJ FRANC

Lito-brusač Franc Snoj je bil drugič proglašen za udarnika. V zadnjih treh mesecih je presegal normo povprečno za 43 %.

Kandidati za udarnike

Tako bomo poslej imenovali tovariše, ki bodo v posameznih mesecih izpolnjevali pogoje za udarnike. Doslej delavci niso imeli nobenega pregleda nad odstotki o doseganju norm, zato je upravni odbor sklenil, da bo redno objavljati tudi številke o normah in imena delavcev — kandidatov za udarnike. Naslednji tovariši so izpolnili pogoje za udarnike avgusta ali septembra:

		norma	čas	%
Strojna stavdnica:				
Krašovic	avg.	159.25	125.5	127
	sept.	165.5	135.26	122
Maver	avg.	159.25	129.5	123
	sept.	172	140.75	122
Ježek	sept.	167.5	137.75	122
Poženel	sept.	138.5	111	125
Ročna stavdnica:				
Hrovat	sept.	136	102.75	132
Knjigoveznica:				
Povše	sept.	208	159.5	130

ANTON ŽITNIK

Dne 26. septembra se je poslovil za vedno od nas strojni stavec v našem podjetju tov. Anton Žitnik. Posebno starejši tovariši se pokojnega tovariša dobro spominjajo.

S svojim mirnim značajem, vestnostjo in natančnostjo pri delu je bil zgled marsikateremu mlajšemu tovarišu. V debato je posegel le redko, ko je pa spregovoril, je bila njegova beseda vselej tehtna.

Še v eni zadnjih številkk našega glasila je bila objavljena njegova satirična pesmica o slabih rokopiesih.

Tovariša Toneta Žitnika bomo ohranili vedno v dobrem spominu!

Strojni stavei

DELO PO NORMAH V NAŠIH ODDELKIH

Objavljamo procenite ur dela po normah, in sicer je procent izračunan od skupno opravljenih ur kvalificiranega in polkvalificiranega delavstva. Iz tabele je razvidno, da dosežata najlepše uspehe knjigoveznica in strojna stavnica.

ODDELKI - DELAVCI	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Ročni stavci	3'42	7'46	12'32	3'46	12'25	11'93	11'26	14'77	13'32
Strojni stavci	47'29	51'41	45'73	51.21	53'99	53'22	48'03	53'23	68'04
Stereotipija	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kemigrafija	75'33	74'72	74'82	61'07	52'23	47'40	51'69	49'60	50'09
Risarji	16'28	12'89	2'33	35'75	45'51	41'20	26'20	20'15	6'17
Pretiskarji	39'08	30'46	30'46	35'69	28'12	2'86	29'98	27'01	5'16
Retušerji	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jedkarji	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fotografija	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Knjig. strojniki	29'84	25'97	27'41	32'47	33'73	26'41	28'39	26'75	25'99
Knjig. vlagalke	31'11	24'05	29'68	35'26	24'78	33'52	35'07	31'33	37'29
Roto strojniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Offset strojniki	34'10	80'59	37'86	44'85	21'55	0'44	56'95	11'57	21'69
Offset vlagalke	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakro strojniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Knjigovezi	21'97	39'14	31'32	27'79	44'47	47'77	49'49	52'07	56'06
Skupaj	24'24	29'51	28'18	27'94	31'21	31'23	34'37	34'93	36'49

SEPTEMBRA SMO DOSEGLI PLAN

V preteklem mesecu smo bolje dosegali plan, predvsem zaradi normativnega zaračunavanja v prodajnem oddelku. Oddelki, ki imajo celoletni plan izpolnjen za 81.81 odstotkov, imajo izpolnjeno obveznost za dosedanja doba ter že lahko računajo, da bodo plan

ODDELKI	Dosežen plan sept.	Dosežen celoletni plan	Polna lastna cena	
			zniž.	zviš.
Ročna stavnica	101'28	75'45	—	16'14
Strojna stavnica	150'36	89'35	—	21'48
Stereotipija	107'48	81'37	—	23'25
Kemigrafija	86'71	65'66	—	65'48
Risalnica	123'04	83'35	1'20	—
Litopretisk	145'63	114'27	—	10'29
Bakro-retuša	135'44	78'82	—	1'59
Bakro-jedkalnica	88'81	58'82	2'94	—
Fotografija	105'13	71'68	—	14'52
16 četverk	143'53	109'71	—	1'19
8 četverk	136'12	94'12	7'23	—
4 četverke	160'31	96'78	—	8'95
2 četverki	141'98	84'34	—	0'88
1 četverka	153'20	77'09	—	38'93
Rotacija	149'43	91'26	28'31	—
Offsetisk	137'39	120'39	14'44	—
Bakro-isk veliki	112'78	82'24	12'06	—
Bakrotisk mali	26'13	48'08	—	—
Knjigoveznica ročna	141'79	93'11	—	9'84
Knjigoveznica strojna	102'82	74'67	—	18'26
Vse podjetje	124'14	85'44	—	4'43

dosegli do konca novembra, če ne bo nepredvidenih ovir. Podjetje kot celota ima celotni plan izpolnjen za 85.44 od-

stotka ter računamo, da bomo izpolnili celoletni plan 15. novembra. Ne smemo pa misliti, da smo s tem že izpolnili našo plansko nalogo v proizvodnem pogledu, ali da je naša naloga izpolnjena če izpolnimo plan po obsegu. Važno je tudi, da se doseže plan po sortimentu, to je da vsi oddelki izpolnijo svoje naloge. Pri nekaterih oddelkih bo to težko, vendar je dolžnost tehničnega vodstva podjetja, oddelkovodij in delavstva, da se temeljito preudari, kaj bi se dalo doseči, da bi bolje dosegali plan.

Druge vprašanje je znižanje polne lastne cene. Pri večini oddelkov smo zvišali stroške in to iz sledečih vzrokov:

1. Fond plač se je dvignil zaradi nove uredbe o plačah v večjem odstotku, kakor se je pa dvignila produktivnost. Procent produktivnosti v nekaterih oddelkih še vedno ni zadovoljiv.

2. Obratna režija je v vseh oddelkih previsoka, saj je indeks režije v večini oddelkov 200 odstotkov, v nekaterih pa celo 500 odstotkov. V obratno režijo štejemo ves pomožni material, pomožne delavce, korektorje in delno pomožne ure kvalificiranih. Ta visoka obratna režija nas opominja na to, da je kapaciteta oddelkov premalo izkoriščena, da smo zmožni z isto režijo imeti za eno tretjino večjo produkcijo. Posvetiti pa moramo pozornost tudi temu, kaj vse mečemo v dnevnikih listkih v rubriko pogonske režije.

3. Delno se je dvignil tudi indeks upravne režije.

Z normativnim zaračunavanjem bomo sicer znižali polno lastno ceno, vendar tega znižanja ne objavljamo, ker nas mora zanimati le stvarna slika posameznega oddelka. R. C.

DEMOKRACIJA IN GLAVNI NORMIREC

Pri nas imamo celo vrsto forumov, ki so dolžni da pregrizejo vsako korekturo ali uvedbo novih norm. Kar po vrsti jih bom naštel:

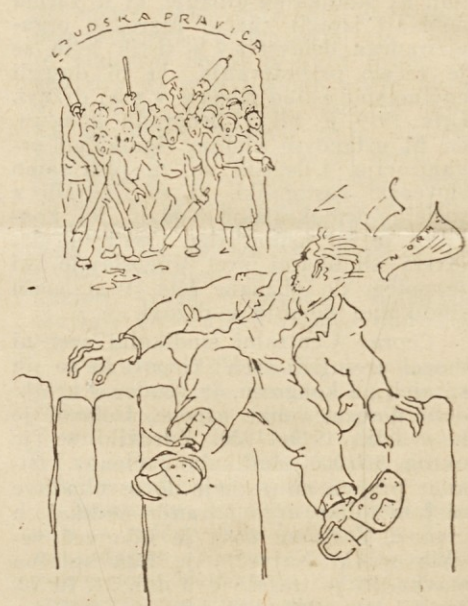
1. glavni normirec — na podlagi statističnih podatkov ali po fantaziji določi normo (seveda težko dosegljivo):

2. oddelkovodja — na podlagi »izkušenj« (včasih zamiži na eno oko) po svoji liniji določi normo;

3. seja gl. normirca in oddelkovodje — zelo razburljiva zadeva;

4. oddelkovna tarifna komisija — ugotovitev na koncu seje je »Uničiti nas hočejo«;

5. obratna tarifna komisija — se ne sestane.

Prvega v mesecu pa pridejo norme v oddelk, seveda s podkrepitvijo: »brate, nema ništa da se menja«, glavni normirec, »flek«, pa na dopust. Hudič se pa smeje in si mane roke, skače iz oddelka v oddelk, pocuka tega, poruka onega. Zli duhovi vstajajo iz stavnic strojev, iz knjigoveznice se vali množica razburjenih žensk in vse kriči: »Kje je normirec, kje je demokracija?«

Normirec je seveda na dopustu in tudi demokracija je odšla v Opatijo!

I. kongres ESJ
je tudi obračun o našem
sindikalnem delu

Delo komisij in upravnega odbora septembra

Iz tekmovalega poročila naše sindikalne podružnice za september posnemamo naslednje podatke.

Ob koncu septembra je štel sindikat 458 članov: 291 moških, 167 žensk in in 120 mladincev. Upravni odbor je imel dve seji. Sestava komisij je ostala neizpremenjena. — Podružnica šteje 13 grup. Bilo je 15 proizvodnih sestankov.

Komisija za kulturo in prosveto je priredila 13. IX. predavanje o mednarodnem položaju v zvezi z resolucijo Informbiroja. Dne 17. IX. so bile volitve delegatov za I. kongres ESJ. V »tednu gasilstva« je bilo predavanje o gasilstvu. Dne 12. IX. je bil prirejen izlet na Reko in v Opatijo.

Komisija za tarifo in tekmovanje je v prejšnji številki našega glasila in na proizvodnih sestankih opozorila na napake v proizvodnji. Posrečilo se ji je odpraviti napake, ki so ovirale ročno stavnico pri razmetavanju. Izboljšala se je organizacija dela po tehnični pisarni in na posredovanje komisije so bili izdelani za nekatere oddelke normativi pomožnega materiala.

Komisija je ustanovila tečaje za vzgojo strokovnega kadra. Doslej sta bila prirejena tečaja v ročni stavnici in knjigovoznici, in sicer v ročni stavnici za stavljenje matematičnega in akidenčnega stavka ter za stavljenje not. V knjigovoznici pa bodo tečaji za usposabljanje kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. Na posredovanje komisije bodo preizkusni izpiti za vse vajence. Na podlagi izpitev se bo začel smotrni pouk vajencev. Komisija bo zbirala najboljša dela vajencev in jih razstavljala v rdečem kotičku.

Septembra sta bila proglašena dva udarnika, ki sta tri mesece izpolnjevala pogoje za proglašenje, in sicer iz strojne

stavnice tov. Poženel, ki je bil štirikrat proglašen za udarnika, in tov. Snój iz litobrusilnice (proglašen drugič).

Komisija za socialno skrbstvo in dopuste je septembra poslala na brezplačen dopust dva tovariša. Iz sklada za podpore je bila nakazana podpora tisoč din nekemu tovarišu, tovarišici pa enak znesek iz sklada za socialno pomoč.

Komisija za racionalizacijo in izume je na predlog oddelkovodje proučila osnutek za izboljšave na trovezniku v knjigovoznici. Osnutek je z nekaterimi spremembami sprejemljiv. Nadaljnje uresničenje pa so prepustili mehanični delavnici. Že septembra so izboljšali te stroje, tako da se je storilnost povečala za 19 %.

Komisija za preskrbo je septembra razdelila med člane vagon drv, 1280 kg jabolk in pet bonov za otroške čevlje.

Fizkultura. Fizikturni aktiv štjeje 80 članov. Prirejene so bile štiri tekme v odbojki. Dvoboj v namiznem tenisu med klišarno in tiskarno še ni končan.

Ljudska tehnika šteje 70 članov. Ustanovljeni so bili avtomoto krožek, fotoamaterski krožek in kemijski krožek. Dosedanje delo Ljudske tehnike se je omejevalo na organizacijo krožkov. V začetku oktobra so se začela redna teoretična predavanja, ki jim bo sledilo praktično delo.

Prostovoljno delo. Do 1. oktobra je naše članstvo opravilo 12.944 prostovoljnih delovnih ur od 16.486, kolikor se je obvezalo za letos. Septembra je bilo opravljenih 2210 delovnih ur. Za izpolnitev obveznosti bo treba opraviti še 3542 ur. Trije tovariši in ena tovarišica imajo zlato značko z zvezdo, ena tovarišica zlato značko, 18 tovarišev ali tovarišic srebrne značke, 51 pa je nosilec bronastih značk.

Novi delavci našega upravnega odbora

Z dosedanjim delom upravnega odbora naše podružnice članstvo ni bilo popolnoma zadovoljno. Sicer pa tudi sam upravni odbor ni bil zadovoljen z delom posameznih svojih komisij. Tako so v upravnem odboru končno prišli do prepričanja, da bo potrebna čimprej reorganizacija. Na svoji seji so sklenili sklicati članski sestanek, da bi na njem kooptirali v upravni odbor nove člane.

Članski sestanek je bil 8. t. m. Iz poročila dosedanjega predsednika tov. Rada Čenčiča je bilo razvidno, da je reorganizacija, odnosno izpopolnitev upravnega odbora nujno potrebna, ne te toliko zaradi premajhne delavnosti nekaterih komisij, temveč že zato, ker smo izgubili tajnika, ki je odšel v šolo, in ker mora tov. Čenčič večkrat službeno potovati iz Ljubljane ter izostati po cele mesece. Jasno je, da spričo tega predsednik ni imel namestnika.

Nadalje je upravni odbor izgubil referenta za kulturnoprosvetno komisijo. Tov. Rigl je preobremenjen z delom v redakciji in zaradi študija, tako da ni mogel posvečati komisiji dovolj časa. Že v prejšnjih letih se je izkazalo, da je kulturnoprosvetno delo pri nas zelo težavno, ker je na splošno mogoče samo po odsekih; za odseke je pa spet težko pridobiti in odkriti dobre organizatorje in vnete delavce. Sam predsednik komisije se izgubi sredi nerešenih vprašanj, če ne uživa primerne podpore sodelavcev v komisiji.

Popolnoma je zaspalo delo v naši fizikalni komisiji. Te komisije zadnje

čase prav za prav ni bilo, ker ni imela predsednika in ker je sindikalno fizikalno življenje zamrlo.

Končno seveda nismo bili tudi zadovoljni z delom komisije za preskrbo, ki mora opravljati najkročljivejše naloge. Delo te komisije je slonelo le na ramah dveh tovarišev, včasih pa je bilo prepuščeno enemu samemu človeku. Referent za preskrbo I. Opara je imel dovolj skrbi z menzo kot njen ekonom, zato je razumljivo, da ni mogel doseči kakšnih posebnih uspehov tudi pri sindikalni preskrbi.

Izkazalo se je, da je najuspešneje delovala komisija za zaščito dela. Upravni odbor je prišel do prepričanja, da bi najbolje kazalo, če bi predsedniško mesto naše podružnice prevzel tov. Marjan Možina, dosedanjí energični predsednik komisije za higiensko in tehnično delovno zaščito in delovni inspektor. Toda zaradi tega bi bilo treba kooptirati še enega člana na izpraznjeno mesto predsednika te komisije. Razen tega bo treba še posebej voliti delovnega inspektorja.

Na seji upravnega odbora se temeljito pretresli vprašanje, koga naj kooptirajo v odbor. Pri tem so seveda morali upoštevati izid letošnjih volitev upravnega odbora: v pošteve so prišli predvsem tovariši, ki so prejeli največ glasov za izvoljenimi člani upravnega odbora. Odločili so se za naslednje člane: Marjan Možina, predsednik upravnega odbora; Jože Neuman, tajnik, Franc Svetič, predsednik komisije za kulturo in prosveto, Otmar Gašperlin, predsed-

nik komisije za higiensko in tehnično delovno zaščito, France Metlar, predsednik komisije za preskrbo in Egon Goslar, član nadzornega odbora namesto dosedanjega člana Fr. Metlarja.

Na članskem sestanku je članstvo to kooptacijo sprejelo, čeprav so nekateri iskali drugačno rešitev.

Skoraj prav tako pomembna kakor volitve je bila razprava na tem sestanku, ker smo se dotaknili skoraj vseh najpomembnejših nalog, ki bi jih moral izpolnjevati naš upravni odbor. To je bila menda prva živahnejša razprava o naših nalogah. Zavzela je tako velik obseg, da je tov. Neuman, ki je vodil sestanek, moral predlagati, naj bi čez tri ali štiri tedne sklicalj drugi članski sestanek, da bi se na njem podrobno razgovorili o najbolj perečih nalogah.

Iz razprave je bilo razvidno, da ni najbolj pereče vprašanje le preskrba; tudi stanovanjsko stisko naše članstvo močno občuti. Razen tega bi bilo treba delo zares poživiti, poglobiti in razširiti med vsem članstvom na področju vseh komisij. Izkazalo se je, da je bilo dosedanje delo našega sindikata preveč šablonsko. Še hujša pomanjkljivost je pa bila, da ni bila dosežena tesnejša povezava med komisijami in članstvom. Zato nekatere komisije kljub vsej svoji delavnosti niso mogle doseči kakšnih pomembnejših uspehov, kar velja, n. pr. za komisijo za tarifo in tekmovanje.

Posebej bi bilo treba poročati o posameznih najbolj perečih vprašanjih, na primer o stanovanjskem, o počitniškem domu, o preskrbi, o kulturnoprosvetnem delu itd. Razprava je pokazala, da se uprava podjetja resno ukvarja s stanovanjskim vprašanjem. Izračunali so, da bi nova stanovanjska hiša z okrog 12 stanovanji stala približno 5 milijonov dinarjev. Uprava razmišlja o nadzidavi stanovanjske hiše na Poljanskem nasipu. To delo bi bilo sorazmerno poceni in celo cenejše, kakor če bi podstrešje prezidali v podstrešna stanovanja. Z nadzidavo nadstropja bi pridobili kakšnih pet družinskih in več samskih stanovanj. Stanovanjska komisija bo baje kmalu tudi izselila sedanje stanovalce iz naših hiš na Poljanskem nasipu in Tyrševi cesti, tako da bo za naše ljudi prostih nekaj stanovanj.

Izgleda so tudi, da bi naša podružnica dobila počitniški dom. Iz razprave je bilo razvidno, da bi se zlasti kazalo pozanimati se za kakšno poslopje v Poreču, kjer bo zdaj mnogo praznih hiš. Na Gorenjskem se nam ni posrečilo odkriti nič primerne za počitniški dom. Z zidanjem doma na parceli, ki bi jo bilo treba kje poiskati, bi pa bili zdaj preveliki stroški in delo bi se dolgo vlečlo, če bi sploh dobili gradivo.

Iz razprave o preskrbi je razvidno, da članstvo sicer upravičeno kritizira premajhno delavnost komisije, da pa tudi samo ne stori prav nič za izboljšanje preskrbe. Ne pomaga pri prevozu in razkladanju drv; nobenega razumevanja ni pokazalo za težave, ki jih je imel referent pri prevažanju krompirja, drv itd. Članstvo bo moralo mnogo bolj pomagati delavcem v komisiji za preskrbo, če bo hotelo biti deležno večjih ugodnosti.

Sestanek je vzbudil upanje, da bo vendar mogoče marsikaj storiti na vseh področjih sindikalnega dela ter da bo mo na prihodnjem sestanku mogli spregovoriti bolj konkretno o rešitvi posameznih najbolj perečih nalog.

Protiletalska zaščita v našem podjetju

V zvezi s plansko graditvijo naše industrije ter gospodarstva na splošno je nujno, da poskrbimo tudi za zavarovanje tega našega skupnega imetja. Zavedati se moramo, da gradimo industrijo kot trajno dobrino nas vseh, zaradi tega moramo storiti vse ukrepe za njeno zaščito. Ta skrb je vodila organe naše ljudske oblasti, da so dali pobudo za organiziranje množične organizacije protivionske zaščite (PAZ). Namen te organizacije je, da zajame v svojo sredo prav vse prebivalstvo ter ga aktivizira in pripravi na zaščito gospodarstva kakor tudi vsega ostalega življenja v primeru vojne. Ta organizacija se ustanavlja po vseh mestih, vaseh, objektih in ustanovah, kjer bo z raznimi tečaji itd. pripravila ljudstvo na zaščito pred letalskimi napadi.

Ko so pred meseci storili prve ukrepe za ustanavljanje organizacije protivionske zaščite, se je po terenih dvignilo mnogo prahu. Razni elementi so skušali prikazati organiziranje PAZ-a, kot znak, da smo pred novo vojno. Mnogi naivneži in paničarji so nasledali takim vestem. Toda dejstvo je, čim bolj smo pripravljeni na vsako eventualnost, tem bolj bomo zavarovani.

Vsi se še spominjamo, kako smo občudovali Sovjetsko zvezo, ko smo brali, kako evakuira cele tovarne in cela mesta. Kaj takega zmorejo samo tam, kjer sodeluje v takih akcijah vse ljudstvo, ki je bilo že preje izvežbano in organizirano. Zato moramo tudi mi vložiti vse svoje sile ter se pripraviti, da se v skrajnem primeru znajdemo v vsakem položaju in ne izgubljammo glave. Ne smemo dopustiti, da bi bili nepriprav-

ljeni, kakor smo bili v aprilskih dneh leta 1941. Ponavljamo pa, da ne smemo postati paničarji in ne izgubljati glave iz strahu pred vojno. Držati se moramo le načela, da nam nihče nič ne more, če smo pripravljeni na vse eventualnosti. Protiletalska zaščita pa ne pomeni niti vojne niti letalskega napada, ampak varnostne ukrepe za zavarovanje ljudskega imetja.

Tudi v našem podjetju je ustanovljena organizacija protiletalske zaščite. Glede na naloge, ki jih določa služba PAZ, ima naša organizacija naslednje ekipe: za alarmiranje; za zatemitve; za tehnično službo; protikemijsko ekipo, ki je priključena gasilski ekipi; sanitetno ekipo in ekipo za evakuacijo.

Delokrog ekip povedo že sama imena posameznih ekip. Naša prva naloga je, da se postavi trdna organizacijska oblika PAZ, t. j., da se vse članstvo naše sindikalne podružnice organizira v posameznih ekipah. Naj ne bo nikogar, ki bi vodjem ekip odklonil sodelovanje v njihovih ekipah, razen če se odloči raje za drugo ekipo.

Nikogar naj ne plaši skrb, češ kakšno delo me zopet čaka! Za sedaj je prvenstvena povezava in utrditev množične organizacije PAZ. Posamezne ekipe se bodo strokovno izpopolnjevale s predavanji in tečaji. V sredo 15. t. m. se je začel tečaj za sanitetne ekipe, kjer se bodo seznanili člani teh ekip o sanitetni službi prve pomoči. Tako se bodo široke ljudske množice pripravile za vse primere. Mi, člani naše sindikalne podružnice, pa bomo z zavestno disciplino dokazali, da smo resnični patrioti nove Jugoslavije. B. Č.

URESNIČUJMO PREDLOGE DELAVCEV!

V zadnji številki „Črno na belem“ sta bila objavljena dva predloga o izboljšanju dela v ročni stavnici: priskrbeli bi naj nove črte in nove materialnike. Znano je, da smo se že pred meseci lotili reševanja vprašanja raznih matematičnih in drugih znamenj, ki smo jih rabili pred daljšim časom pri dveh šolskih knjigah.

To vprašanje smo deloma rešili ter začeli urediti odločitev, potem je pa vsa stvar zaspala — ne vem zakaj. Namen je bil, da bi v našem podjetju, odnosno oddelku dobili kolikor mogoče popoln sistem matematičnih in drugih znamenj, ki jih bomo, kakor kaže, uporabljali v bližnji prihodnosti.

To, kar je narejeno doslej, je iz domačih matric, toda po mojem mnenju še marsikaj manjka. Pogledati bi bilo treba malo bolj v strojni stavnici in bi še marsikaj našli, kar bi nam koristilo.

V zvezi s tem predlagam:

Ker nimamo doma nujno potrebnih matric za razmnožitev, bi jih morda dobili pri drugih grafičnih podjetjih (tudi v Zagrebu in Beogradu). Kako velikega pomena bi bilo, če bi imeli popolno zbirko matematičnih in drugih znamenj, bi se pokazalo pri tem, da bi podjetje moglo prevzeti sleherno še tako komplicirano matematično ali drugo delo; vsako takšno delo pa bi bilo tudi mnogo prej in bolj lično izdelano kakor je zdaj, ko uporabljamo pomanjkljiva znamenja. Pomislekov glede izvedljivosti predloga ne more biti. S pripravljenostjo in uvidevnostjo podjetja bi premagali vse težave. S tem bi se pa tudi podjetje, ki že slovi po svojih delih, še bolj uveljavilo ter doseglo višjo stopnjo po kvalitetnih delih. L. B.

Naše delo v tednu gasilstva

V našem podjetju je urejena gasilska služba in imamo gasilsko ali reševalno ekipo. V »tednu gasilstva« je bilo treba opraviti nekatere konkretne naloge.

Dne 22. septembra je bil pregled podjetja in odpravljali smo pomanjkljivosti. Pri pregledu smo ugotovili, da so ročni gasilski aparati v redu. Storitveni so bili tudi drugi ukrepi za varnost pred požari.

Dne 23. septembra smo imeli gasilsko vajo, ki se je je udeležila naša desetina pod vodstvom desetarja tov. Prešerna. Po alarmu se je gasilska ekipa takoj zbrala v orodjarni. V nekaj minutah je bila desetina na svojem mestu. Vaja je trajala 20 minut. Vaja je pokazala, da se gasilska ekipa zaveda svoje dolžnosti ter da je opravila vajo požrtovalno in z znanjem. Sodelovalo je 60 ljudi.

Istega dne smo imeli tudi predavanje o pomenu gasilstva v industrijskih podjetjih. Predaval je član gasilske ekipe tov. Magolič. Obrazložil je med drugim tudi, kakšni naj bodo praktični ukrepi, da preprečimo požare, in govoril je, kaj moramo najprej storiti, ko izbruhne požar. Zlasti moramo biti previdni, če je blizu ognja električni tok; če bi gasilci z vodo ali peno, bi tok mogel po curku preskočiti na gasilca. — Predavanja se je udeležilo 53 ljudi, kar je v primerj s številnostjo naše podružnice mnogo preslaba udeležba.

V »tednu gasilstva« smo si tudi prizadevali da bi pritegnili v ekipo nove člane. Posrečilo se nam je pridobiti štiri tovariše in štiri tovarišice. Naša ekipa šteje skupaj 36 članov, in sicer 24 tovarišev in 11 tovarišic. Skušali pa bomo pritegniti še več članov.

ŠAH

Plemenita šahovska igra je dobila šele v novi Jugoslaviji tisto vrednost in priznanje, ki ji kot taki po pravici tudi pripada. Sedaj pač lahko trdimo, da je šah prodril res med široke ljudske plasti. Danes se že v vsaki vasi šahira, šah se goji po šolah in večinoma vsi sindikati imajo svoje šahovske ekipe. Praksa pa je pokazala, da se bo šah v bodoče najmočneje razvijal ravno po sindikalni liniji ter bo treba tej smeri posvetiti vse sile.

Nastopajoča sezona kliče v življenje in poziva na delo vse šahiste. Naša sindikalna podružnica ima med svojimi delavci in nameščenci veliko število dobrih igralcev. Spomnimo se samo na minulo sindikalno prvenstvo Ljubljane, ko si je šahovsko moštvo »Ljudske pravice« osvojilo častno 4. mesto izmed 50 nastopajočih sindikalnih šahovskih sekcij. Tudi letos nas čakajo hude borbe, zato je za moramo temeljito pripraviti in pravočasno zagrabit stvar v širino. Naj prav vsak, ki čuti količkaj veselja in zanimanja za šah, pride in poveča naše vrste. K nam je pristopila kompletna šahovska sekcija »Stari Vodmat«, ki je v letošnjem moštenem prvenstvu Slovenije osvojila 2. mesto in se plasirala v državni polfinale. Od njih bo lahko vsak črpal svoje znanje in se izpopolnjeval v praktični igri.

Za napredek je pa predvsem važno, da znamo svojo partijo tudi napisati. To ni tako težko, zadostuje pičlih 10

minut razlage. Kakšno veselje in užitek bo potem, ko boš svojo napisano partijo takole po večerji preigraval in iskal svoje ali nasprotnikove napake. Znova boš doživljal celo igro. S pisanjem igre boš pridobil resnost pri partiji in zato boš tudi bolje igral. Ko znaš enkrat po šahovsko pisati, sežeš že po šahovski literaturi, kjer boš iz različnih mojstrskih partij večal svoje znanje. Spoznal boš teorijo otvoritev, videl potek srednje igre in pregledal nadvse zanimive končnice. Stanje današnje šahovske teorije, posebno otvoritev, je že tako popolno, da bi človek dvomil v možnost še kakšnega izboljšanja. Toda šah je tako neizčrpen, da nam vsak mojstrski turnir prinese kako novost v tej ali omi otvoritvi. V tej naši šahovski rubriki pač ne bo toliko prostora, da bi bilo mogoče v tiskani besedi razčlenjevati posamezne faze igre. Seznanjali se bomo z zanimivimi mojstrskimi partijami, končnicami, dnevnimi dogodki itd. Predvsem pa bo prostor na razpolago za naše interno sindikalno šahovsko življenje. Upoštevajte pa se bodo tudi želje naših članov glede izbire materiala.

Zaenkrat že šahiramo v »rdečem koticu« vsak torek in soboto od 19 ure dalje. Pri zadostnem zanimanju bomo začeli s tečajem. Predavali bodo mojstri in močni ljubljanski igralci.

Pridite v rdeči koticek za šahovsko mizo!
Hren Lado